

10 سنت عاشورایی از 10 گوشه ایران+تصاویر

عزاداری برای امام حسین(ع) و زنده نگه داشتن یاد واقعه عاشورا برای شیعیان جنبه هویتی دارد، همین طور برای مردم مناطق مختلف ایران که با رسم ها و آیین های متفاوتشان در عزاداری وجه تمایزی ایجاد کرده اند، اینها تنها بخشی از صدها آیین متفاوت برای زنده نگه داشتن یاد عاشورا است.

به گزارش گروه فضای مجازی خبرگزاری میزان به نقل از ایستنا، عزاداری برای امام حسین(ع) و زنده نگه داشتن یاد واقعه عاشورا برای شیعیان جنبه هویتی دارد، همین طور برای مردم مناطق مختلف ایران که با رسم ها و آیین های متفاوتشان در عزاداری وجه تمایزی برای هر منطقه از کشور ایجاد کرده اند، اینها تنها بخشی از صدها آیین متفاوت برای زنده نگه داشتن یاد عاشورا است.

نخل، یا همان سازه ی چوبی عظیمی که شهرهای کویری ایران برای برپایی مراسم عاشورا بلندش می کنند، در واقع نمادی از تشییع پیکر مطهر امام حسین(ع) است. در ایام محرم نخل را با پارچه سر تا سر سیاهپوش می کنند. این نخل تزئیناتی نظیر شمشیر ، آینه، میوه، پولکهای مختلف، منگوله های تزئینی، دستمال های ابریشمی رنگی دارد که در دو طرف نخل بسته می شود.

در دهه اول محرم و یا در دهه آخر صفر، نخل توسط مردم عزادار مانند کشتی به حرکت در می آید و سه دور گرد میدان نخل می چرخد و آنگاه آرام آرام به درون آشیانه خود باز می گردد. مراسم نخل برداری در بسیاری از شهرهای استان بزد مختص روز عاشورا است و هر سال با سینه زنی، روضه خوانی و بخش نذری همراه است.

مراسم بزرگ نخل برداری طهر عاشورا - زنج بزد

مراسم بزرگ نخل برداری طهر عاشورا - زنج بزد

می گویند طایفه بنی سعد، سه روز بعد از واقعه عاشورا به صحرای کرمان رسیدند و پیکر شهدای این حادثه را دفن کردند. رسم بیل زنی در جنوب خراسان، ادای احترام به کسانی است که پیکر شهدای کرمان را دفن کرده اند.

مردم اعتقاد دارند که بیل هایی که با آن مراسم بیل زنی در عصر عاشورا انجام می شوند متبرک هستند و باعث برکت و خلایق محصولات کشاورزی می شوند.

این مراسم احتمالاً حدود سیصد سال قدمت دارد. برای برپایی آن هیات ها به دسته های 15 نفری تقسیم می شوند. افراد بیل در دست، دایره وار در کنار هم بیل هایشان را به طرف آسمان می برند و هر فرد در حال حرکت به هوا بریده و تیغه بیل ها را به هم می زند. گروه دیگری از عزاداران نیز با حمل کجاوه ای بزرگ به عنوان نخل و نمادی از تشییع پیکر مطهر امام حسین (ع) و کجاوه یا گهواره های کوچکتر به نشانه تشییع پیکر پاک طفل شیرخوار آن حضرت، روضه خوانی می کنند.

آیین سنتی بیل زنی در روز عاشورا - خوسف بیرجند

آیین سنتی بیل زنی در روز عاشورا - خوسف بیرجند

مراسم اهالی دو روستای اراضی و باغملک در مبارکه اصفهان در طهر ناسوعا و طهر عاشورا، قدمتی 300 ساله دارد. در روز ناسوعا، اهالی روستای باغملک به روستای اراضی می روند، و در روز بعد، جایشان را عوض می کنند. میزان ها، در هر کدام از این دو روز، بسته به توانایی که دارند غذایی تدارک می بینند و آن را تزئین می کنند و در غرفه هایی که برای این منظور در حسینیه روستا تدارک دیده اند می گذارند. بعد از نماز طهر اهالی روستا در حسینیه را باز می کنند، هر خانواده خانواده ای را که به مهمانی دعوت کرده است به غرفه ای که تدارک دیده می برد و با غذا هایی که آماده کرده اند از آنها پذیرایی می کنند.

آیین سنتی ناسوعای حسینیه در روستای اراضی مبارکه - اصفهان

آیین سنتی ناسوعای حسینیه در روستای اراضی مبارکه - اصفهان

آیین گل مالی در لرستان، از جمله آیین های پیش از اسلام است که بعداً در دوران اسلام نیز به زندگی ادامه داده است. طبق سنت، مردم برای مرگ قهرمان ها و جوانان، این آیین را اجرا می کردند و حالا برای عزاداری عاشورا تکرار می کنند.

آیین گل مالی در لرستان، جزو میراث ملی کشور به ثبت رسیده است، برای اجرای آن خاک تمیز الک شده را در حوضچه هایی که قبلاً با آجر آماده شده اند با گلاب نذری و آب گل می کنند. حدود نیمه های شب عزادارانی که برخی نذر دارند وارد حوضچه های گل شده

و بعضی تمام سر و صورت و حتی چشمان خود را آغشته به گل می کنند و به اصطلاح به گل می افتند. برخی دیگر از عزاداران تنها سر و صورت و دوکتف و شانه خود را گل می زنند و درکنار شعله های آتش که به همین منظور تهیه شده خود را خشک می کنند، فرد به گل افتاده این وضعیت را نا طهر عاشورا حفظ می کند.

عزاداری عاشورای حسینی - خرم آباد

عزاداری عاشورای حسینی - خرم آباد

عزاداری عاشورای حسینی - خرم آباد

مشعل گردانی هم در مناطق مرکزی و جنوبی ایران از آیین های دهه ی اول محرم است که عرب ها بیشتر آن را اجرا می کنند،شهرهایی مثل قم و شهر ری، و اردکان یزد میزبان مراسم مشعل گردانی هستند. این مراسم که قبلا با مشعل های هیزمی برگزار می شد حالا چند سالی است که با مشعل های گاز سوز جایگزین شده است.

مراسم مشعل گردانی قدیمی حدود 500 ساله دارد. در دوره هایی از تاریخ از جمله در زمان رضاشاهی اجرای آن با ممنوعیت هایی رو به رو بوده است. در مناطق مختلف ایران مشعل گردانی در روز های متفاوتی از دهه اول محرم برگزار می شود و روایت در این مورد هم متعدد است،برخی در روز اول دهه اول مشعل گردانی می کنند تا آغاز محرم را اعلام کنند، برخی در روز هشتم محرم این مراسم را اجرا می کنند که مناسبتش رسیدن امام حسین(ع) و همراهنش به دشت کربلا است. برخی هیات ها هم در شب شام غریبان این مراسم را اجرا میکنند تا یاد شهدا را زنده نگه دارند.

آیین مشعل گردانی در شب عاشورا - دولتآباد شهرری

آیین مشعل گردانی در شب عاشورا - دولتآباد شهرری

آیین مشعل گردانی در شب عاشورا - دولتآباد شهرری

در برخی شهر های شمال کشور، از جمله در آستانه ی اشرفیه، بخش دیگری از واقعه ی عاشورا توسط زنان بازسازی می شود. دسته های عزاداری زنان، به یاد زنان قبیله بنی اسد که برای دفن کشته های کربلا رسیده اند،دسته های عزاداری به راه می اندازند. گاهی بیل و ساقه های برنج به همراه خودشان دارند. بیل ها نمادی از راه افتادن برای دفن پیکر ها است و ساقه های برنج را به نشانه ی غزا بر سر و صورتشان می زنند.

این عزاداری ها در برخی شهر ها در روز یازدهم محرم برگزار می شود و در برخی شهرها تا هفت روز بعد از واقعه کربلا ادامه دارد.

عزاداری زنان آستانه اشرفیه

عزاداری زنان آستانه اشرفیه

آیین خیمه کوبی، که در بیشتر مناطق ایران نمونه های آن را می شود مشاهده کرد، ترکیبی از شبیه خوانی و عزاداری است. در مراسم خیمه کوبی که در نوش آباد کاشان برگزار می شود، هر سال چند هزار نفر در نقش دو لشکر اشقیبا و انبیا دور هم جمع می شوند، به همه و حتی بچه ها لباس های مناسب شبیه خوانی می پوشانند.

در حالی که لشکر انبیا توسط لشکر اشقیبا به ناحیه ای که از قبل مشخص شده هدایت می شوند،خیمه های نذری که توسط بچه ها حمل می شوند را به مکانی که برای برپا کردن آن ها در نظر گرفته شده می برند و بعد رجز خوانی و برپا کردن خیمه ها آغاز میشود. مراسم خیمه کوبی با همان برپا کردن خیمه های دو طرف ، معمولا در روز هشتم محرم انجام می شود. می گویند این مراسم حدود یک قرن سابقه دارد و مقدمه ای برای مراسم دیگری است که بازسازی چیده شدن خیمه انبیا و به راه افتادن لشکر اسیران از کربلا به سمت شام در روز یازدهم محرم است.

آیین خیمه کوبی نوش آباد - کاشان

آیین خیمه کوبی نوش آباد - کاشان

آیین خیمه کوبی نوش آباد - کاشان

آیین خیمه کوبی نوش آباد - کاشان

پولکه گردانی از آن آیین هایی است که بیشتر در شمال غرب ایران انجام می شود، قدمت این آیین احتمالاً به دوران صفویه بر می گردد و آن را به عنوان یکی از نه آیین عاشورایی آذربایجان شرقی به ثبت ملی رسانده است.

پولکه، تویی از پارچه است که آن را به نفت و مواد سوختنی آغشته می کنند و در شب عاشورا آتش می زنند؛ مشعل یا پولکه اصلی را در میدان اصلی روستا روشن می کنند، بزرگ ترها مشعل های بزرگ و کوچک ترها مشعل هایی به اندازه قد و قواره خودشان بر می دارند. بعد از روشن کردن منبع اصلی، مشعلی های کوچک تر از محله ها به سمت به میدان اصلی برده می شوند. عزاداران این مشعل ها را با زنجیرهای بلندی به دست می بندند و با مشعل اصلی روشن می کنند. برخی معتقد هستند که این آتش گردانی یادآور به آتش کشیده شدن خیمه های باقی مانده از کاروان امام حسین(ع) است.

آیین پولکه گردانی در روستای شیشوان - عجب شیر

آیین پولکه گردانی در روستای شیشوان - عجب شیر

شمع گردانی اردبیل هم از آن مراسم خاص منطقه است، آیینی که برخی معتقد هستند که حدود هزار سال قدمت دارد، بردن شمع به مسجدها و روشن کردن آن ها در عصر ناسوعا.

کسانی که نذر دارند، شمع ها را از یک مسجد به مسجد دیگر می برند تا چهل و یک منزل را زیر پا بگذارند.

این مراسم علاوه بر اردبیل در بسیاری از شهرها و روستاهای نزدیک توسط دسته های عزاداری به جا آورده می شود، و شمع گردان ها آرزو می کنند که حاجت هایشان بر آورده شود. کسانی که نذر غذا و شربت و جای دارند هم معمولاً نذری خودشان را به شمع گردان ها هدیه می دهند.

آیین سنتی شمع گردانی - اردبیل

آیین سنتی شمع گردانی - اردبیل

رسم چهل منبر، از شمال تا جنوب ایران، در مناطقی مثل گلستان، اصفهان و لرستان به جا آورده می شود، این رسم هم از جمله آیین های عاشورایی است که جزو آثار ملی کشور ثبت شده است.

خانه هایی که قبلاً در آنها مراسم روضه برگزار شده است منبر های خودشان را جلوی در می گذارند و مردمی که نذری دارند با چهل شمع منبر به منبر حرکت می کنند و پای هر کدام از این منبر ها یک شمع روشن می کنند و برای برآورده شدن آرزویشان دعا می کنند. در خرم آباد لرستان این مراسم به خصوص توسط زنان اجرا می شود، عزاداران بعد از زیارت یکی از امام زاده های مورد احترام شهر، به یاد حضرت زینب(س) که اعتقاد دارند از کربلا تا شام، چهل منزل را پشت سر گذاشته است، چهل منبر را پشت سر می گذارند و در نهایت دوباره به همان امام زاده ای که حرکت را از آن جا آغاز کرده اند بر می گردند و برای برآورده شدن حاجاتشان دعا می کنند.

آیین سنتی چهل منبران در روز ناسوعا - خرم آباد

آیین سنتی چهل منبران در روز ناسوعا - خرم آباد

آیین سنتی چهل منبران در روز ناسوعا - خرم آباد